

Jan Willem van de Groep over de energietransitie

'De bouwsector moet innoveren en industrialiseren'

Jan Willem van de Groep is bedenker van het concept en de naam Nul op de Meter. Hij pleit in de energietransitie voor 'simplexiteit'. 'Als een project groter wordt dan een huis, een straat, een buurt of een wijk, neemt de complexiteit exponentieel toe.'

Jan Willem van de Groep: 'Vergeet die labels; er is maar één meter.'

Foto: Eelco Visser

Van de Groep, die ook eigenaar is van Factory Zero, leidde jarenlang het transitieprogramma 'Energiesprong', dat bedoeld was om condities te creëren waarmee grote stappen gezet konden worden bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving.

DRIE ENERGIEOPLOSSINGEN

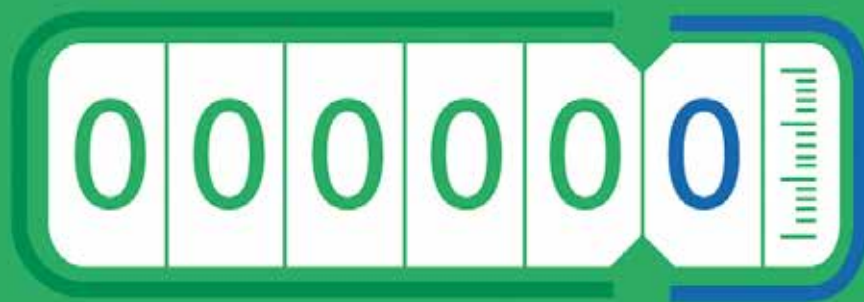
Die grote stappen, daar wil Van de Groep het graag over hebben. 'In 2050 zijn er drie energieoplossingen: *all-electric*, duurzame warmtenetten en duurzame gassen. Dat zijn dure bronnen, waardoor isolatie de belangrijkste maatregel blijft. Momenteel zie je, ook bij woningcorporaties, dat er veel kleine stapjes worden gezet. Bijvoorbeeld om een huis van een G- naar een B-label te krijgen. De praktijk heeft uitgewezen dat dit maar 30 procent besparing oplevert. Dan ben je over 25 jaar

aan de beurt voor die overige 70 procent. Kleine stapjes werken in psychologische zin misschien, maar we schuiven alles dan naar voren. Laten we nú voorkomen dat mensen met die kleine stapjes een desinvestering doen. Woningcorporaties hebben dertig jaar voor die grote ingreep bij grondgebonden woningen. De stap naar "Nul op de meter" is dan niet zo ingewikkeld. Het hoeft niet allemaal morgen, maar kan verspreid over dertig jaar. Maar pak wel meteen door! De grote stappen leveren gewoon meer op, ook financieel. De kleine stappen gaan ten koste van de winst, out-of-pocket geld dus, de grote stap is een investering die zichzelf terug kan verdienen.'

TECHNOLOGIE INZETTEN

Van de Groep spreekt gepassioneerd over de energietransitie. Aan de andere kant kan hij zich ook oprecht kwaad maken over 'slechte' artikelen en 'halfweters' die aan beleidstafels niet de feiten laten spreken, maar stokpaardjes berijden. 'Niets is zo dodelijk als

met halfweters aan tafel zitten in een besluitvormingsproces. Iemand die zegt te weten hoe het zit, door iedereen wordt gevolgd, waarmee de stokpaardjes, en niet de feiten, de waarheid worden en daarmee richtinggevend zijn. Soms is het ook onbewuste onbekwaamheid. Als ik bij Shell zou werken, zou ik ook de, in mijn ogen, goede argumenten zoeken om te laten zien dat gas dé oplossing is. Het grotere plaatje laat echter zien dat gas weliswaar schoon kan zijn, maar we verstoken er wel 39 miljard kubieke meter van. 40 procent van de CO₂-uitstoot komt vanuit de gebouwde omgeving! Voor veel huizen heeft de bouwsector nog geen oplossing. Voor nieuwbouw wel, voor de huursector zijn er redelijk goede oplossingen, maar voor de particuliere markt hebben we nog niets. In onze propositie van techniek, proces en financiering moet nog een flinke stap worden gezet.' Volgens Van de Groep kan de bouwsector veel voor de energietransitie betekenen. 'Daarvoor moet ze slimmer gaan' ►

0-op-de-meter

In alles wat u doet: denk aan 'simplexiteit'.

bouwen en prijzen omlaag brengen. De arbeidsproductiviteit in de bouw is sinds de jaren '50 gedaald. Het is de bouw niet gelukt te industrialiseren en innoveren. Gevels en daken kun je industrieel maken, met slimme industrie 4.0 technieken. Dan zet je op een bouwplaats een casco neer waar je gevels en andere componenten in hijst. Er zijn automatiseringssystemen om slimmer te ontwerpen, we hebben BIM (Bouw Informatie Model, red.) en ook de Zesassige robotarm kan steeds meer. Er liggen volop kansen om technologie in te zetten. De bouw moet ermee aan de slag.'

SIMPLEXITEIT

Van de Groep meent dat we stappen vooruit kunnen zetten als we de energietransitie overzichtelijk houden. 'Zo kwam ik ook op "Nul op de meter". Vergeet die labels; er is maar één meter. Die zit achter de deur en moet naar nul. Dat begrijpt iedereen. Vervolgens wordt het door de overheid helaas geïnstitutionaliseerd en heb je acht gecertificeerde meters nodig die 1.200 euro kosten. Simplexiteit erin brengen is gewoon erg lastig.' Dat brengt ons bij 'meekoppelkan-

sen'. De energietransitie aangrijpen om andere kansen in de openbare ruimte te benutten, is volgens Van de Groep even logisch als ingewikkeld. 'Als een project groter wordt dan een huis, een straat, een buurt of een wijk, neemt de complexiteit exponentieel toe. Dat gaat niet alleen ten koste van de snelheid, maar het gevaar is dat het zo ingewikkeld wordt dat er niets gebeurt.

Ik probeer daarom zo min mogelijk aan elkaar te knopen. Voer die opgaven separaat en naast elkaar uit. Zoek de overlap vooral in de uitvoering en zo min mogelijk op het niveau erboven. De logische kansen in de uitvoering moet je natuurlijk benutten, dat zijn efficiencyvoordelen. Voor de slagingskans is het van belang de actorencontext zo klein en beheersbaar mogelijk te houden. Alle actoren hebben hun eigen rekenmodellen, protocollen, systemen en tijdhorizonten. Een gemeente is bijvoorbeeld niet gewend om uitgaven die ze in de toekomst jaarlijks kunnen besparen, als investeringsruimte aan de voorkant in te zetten. Als je projecten aan elkaar wilt knopen, moet je dwars door protocollen,

wetgeving, rekenmethoden en geldstromen heen. Er is vaak mee geëxperimenteerd, kijk maar eens naar publicaties bij Platform 31. Maar die experimenten zeggen niets over de mogelijkheden tot opschaling ervan. Hoe meer projecten je aan elkaar knoopt, des te groter moet de doorzettingsmacht boven een project zijn. En des te minder kan er *bottom-up*. En de combinatie van *bottom-up* en *top-down* is wat iedereen wil. Maar een *bottom-up* initiatief moet je per definitie niet laden met allerlei *top-down* aangedragen andere invalshoeken. Vergelijk het maar met stadsvernieuwing en herstructureringsaanpakken. Als die niet liepen, en plannings werden uitgesteld, dan was de belangrijkste oorzaak dat er teveel dingen aan elkaar werden geknoopt. Dan komt het niet of niet snel genoeg van de grond, sneuvelen ambities en wordt het plan weer "plat" uitgevoerd, *top-down*, op de oude manier. Houd het dus klein. Dat leidt tot het minste tijdverlies en tot behoud van eigenaarschap bij initiatiefnemers."

Website

www.janwillemvandegroep.com